

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.5
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0129
Název projektu	SŠPU Opava – učebna IT
Typ šablony klíčové aktivity:	V/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji odborných kompetencí žáků středních škol (32 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	KOM IV
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Konstrukční měření IV, 4. ročník.
Sada číslo:	J-06
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	29
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_52_INOVACE_J-06-29
Název vzdělávacího materiálu:	Měření maziv – bod skápnutí a penetrace
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Ing. Karel Procházka

Měření maziv – bod skápnutí a penetrace

Tyto dvě vlastnosti se týkají plastických maziv. Plastické mazivo se skládá se základového oleje, zpevňovačů a aditiv.

Základový olej

Určuje největší měrou mazací schopnost plastického maziva. V plastickém mazivu je 70 – 90% základového oleje. Je možno použít všechny typy olejů – minerální, syntetické i přírodní. V naprosté většině plastických maziv se používá minerální olej. Základový olej je nasáklý v prostorové struktuře zpevňovačů.

Zpevňovač

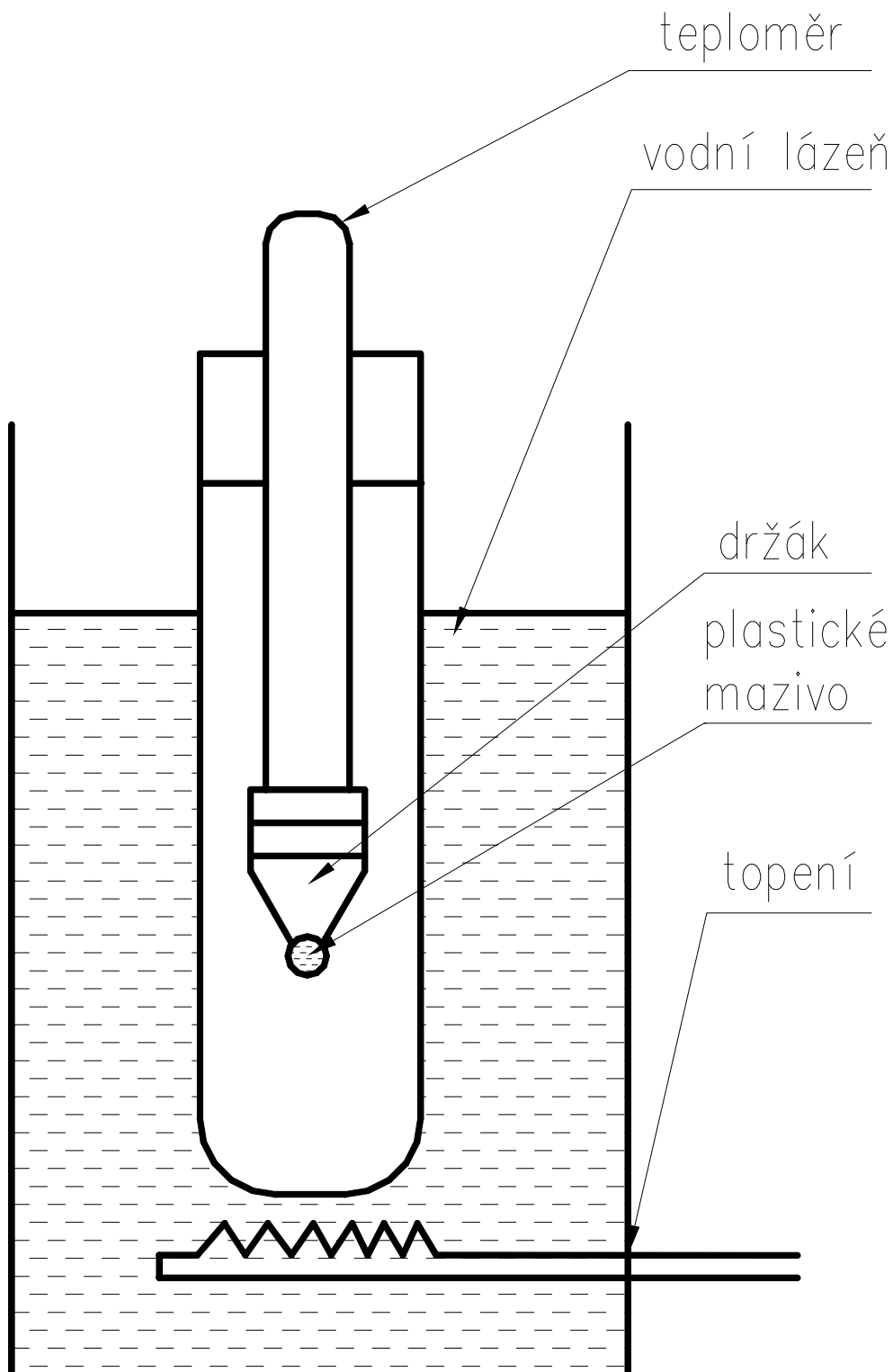
Nejčastěji používaná zpevňovač jsou na bázi mýdel. Nejčastěji se používají mýdla litná, méně často mýdla sodná, vápenatá nebo hlinitá, případně i jejich kombinace. Pro plastická maziva do extrémních podmínek se výjimečně používají zpevňovač jiná, například silikagel, PTFE. Plastická maziva s různými zpevňovači bývají vzájemně nemísitelná. Základový olej je vlastně nasáklý v prostorové struktuře zpevňovačů. Typ zpevňovač určuje teplotní a mechanickou stabilitu plastického maziva.

Aditiva

V plastických mazivech se můžou používat obvyklé typy aditiv jako u olejů. Poměrně časté je použití pevných práškových přísad, jako například grafit, molyka (MoS_2), teflon nebo práškové kovy. Tyto aditiva se používají pro maziva do zvlášť těžkých podmínek.

Bod skápnutí

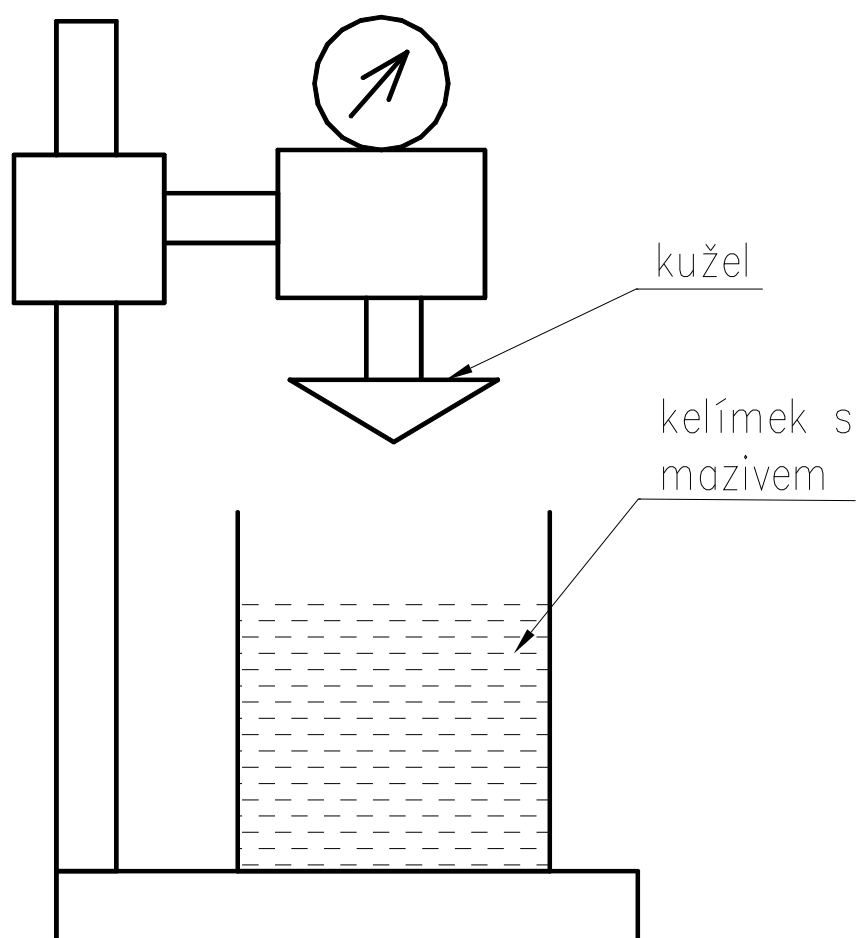
Je to nejnižší teplota, kdy se při zahřívání plastického maziva v daném přístroji vytvoří kapka oleje a svou vlastní tíhou odpadne. Je to tedy teplota, kdy se plastické mazivo začne teplem rozkládat, základový olej začne vytékat ze zpevňovadla. Tento proces je nevratný.

Penetrace

Tato zkouška vyjadřuje jakousi tuhost plastického maziva. Do plastického maziva se v normalizovaném přístroji zatlačuje kužel silou 1,5 N. Penetrace je hloubka vtisku tohoto kužele udávaná v desetinách milimetru. Penetrace má vliv na odpor, který klade mazivo při protlačování mazacími kanálky a na vytlačování maziva z ložisek.

Penetrace je udávaná také takzvanou klasifikací NLGI. Penetrace se pak neudává jako hloubka vtisku kužele ale jedním číslem v rozsahu 0 – 6. Čím je číslo větší, tím je penetrace menší, tedy mazivo tužší.

Seznam použité literatury

- MARTINÁK, M.: *Kontrola a měření*. Praha: SNTL, 1989. ISBN 80-03-00103-X.
- ŠULC, J.: *Technologická a strojnická měření*. Praha: SNTL, 1982. ISBN 04-214-82.